

Змістовний компонент фізичного виховання студентів із порушеннями опорно-рухового апарату в спеціальних медичних групах

Національний університет фізичного виховання і спорту України (м. Київ)

Постановка наукової проблеми та її значення. За даними державних звітів і матеріалів наукових досліджень, щороку збільшується кількість студентів вищих навчальних закладів, у яких діагностують патологічний стан хребта [12; 14]. Згідно з результатами клініко-діагностичних обстежень, кількість дітей із порушенням постави в Україні за останні 20 років збільшилась удвічі й становить 60–80 %. Тобто в середньому троє дітей із п'яти мають видимі деформації опорно-рухового апарату (далі – ОРА) [1; 2; 8]. Як наслідок, серед абітурієнтів кількість тих, хто має захворювання, досягає 67 % [14].

Підсумки численних досліджень проблематики стану здоров'я студентської молоді засвідчують: серед студентів із порушеннями хребта превалюють функціональні та структурні зміни органів ОРА, а в термін навчання у ВНЗ на старших курсах I–II ступені сколіозу діагностують практично у 80 % досліджуваних [1; 4; 12–14]. Водночас у значній частини цього контингенту паралельно діагностують захворювання основних органів і систем організму (серцево-судинної, травної, дихальної та ін.) і розвиток вторинних деформацій, що цілком закономірно, оскільки стан хребетного стовпа, який відображається в поставі, є чільним чинником ризику для розвитку соматичних патологій [6; 8]. Отже, належний стан ОРА, який значною мірою визначає стан органів і функціональних систем організму (зокрема кардіореспіраторної), розглядають як найбільш істотний показник стану здоров'я студентів [12].

Зважаючи на вищевикладене, очевидно: фізичне виховання студентів із захворюваннями ОРА все більше привертає увагу фахівців галузі. Як один з ефективних чинників впливу на патологічний процес у цій системі, повноцінне формування котрого завершується саме до 18–20 років, розгляд питань, спрямованих на підвищення ефективності фізичного виховання цих студентів, які скеровані для занять у спеціальні медичні групи (далі – СМГ), є дуже актуальним.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Нині існує доволі значний обсяг робіт, які розглядають питання фізичного виховання як найбільш перспективний, доступний та ефективний засіб збереження й зміцнення здоров'я студентської молоді, корекції відхилень у фізичному розвитку студентів СМГ [1–15]. У цьому процесі визначне місце займають наявна в країні система освіти, роль фізичного виховання в ній, сучасні програми та їх виконання кваліфікованими викладачами фізичного виховання.

Конструктивний аналіз відомих наукових праць щодо занять у СМГ указує на можливість функціонального покращення стану хребта, а також інших систем організму при правильно організованому фізичному вихованні студентів із захворюваннями ОРА, що, насамперед, сприяє налагодженню опорно-рефлекторних механізмів у ньому [2; 4; 10–15].

Питанням корекції ОРА науковці приділяють значну увагу у своїх дослідженнях [1–15]. Розвідки в цьому напрямі спрямовані переважно на розширення уявлень про використовувані засоби й установлення ефективності різних методичних підходів у фізичному вихованні студентів СМГ. Однак, відзначаючи відносну розробленість засобів і методичних умов їх застосування у фізичному вихованні студентів СМГ, бачимо: вони мають доволі узагальнювальний характер щодо диференціації контингенту цих груп згідно з нозологічними характеристиками.

Незважаючи на те, що в галузі на сьогодні накопичено значний масив експериментального матеріалу, комплексні дослідження організаційно-методичних аспектів фізичного виховання студентів із захворюваннями ОРА мають дискретний характер, що перешкоджає виявленню закономірностей у цьому питанні та позначається на якості начального процесу. Останнє вимагає систематизації змістовної суті й узагальнення організаційних аспектів фізичного виховання студентів із захворюваннями ОРА в освітніх установах для виокремлення дискусійних положень і з'ясування невирішених питань. Це, зі свого боку, слугуватиме чинником, що сприяє забезпеченню їх ефективності.

Мета роботи – за допомогою систематизації та узагальнення наукових знань виявлення параметрів фізичного виховання студентів із порушеннями в ОРА, які займаються в спеціальних медичних групах ВНЗ.

Методи дослідження – теоретичний аналіз, систематизація, порівняння, узагальнення даних науково-методичної й спеціальної літератури, загальнонаукові методи теоретичного рівня: аналогія, аналіз, синтез, абстрагування, індукція.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Зміст чинної дисципліни «Фізичне виховання у СМГ» визначено комплексною програмою для ВНЗ. Су-

часні уявлення щодо особливостей цієї дисципліни викладено в численних наукових працях [1; 2; 4; 11–15]. Головним чинником оптимізації процесу фізичного виховання в СМГ, який забезпечує якісне виконання його завдань, вважається наявність достовірної своєчасної інформації про стан патологічного процесу, потрібною для прийняття педагогічних рішень у ході курсу [3; 5; 13]. Ефективність фізичного виховання визначається адекватним вибором мети й завдань, організаційних форм, методів і засобів навчання, оздоровлення та виховання [4; 12].

Порушення в хребті позначаються на роботі всіх органів і систем організму. Різні захворювання й пошкодження органів опори, зазвичай, супроводжується низкою функціональних порушень рухового апарату, зниженням сили та тону м'язів, погіршенням ресорної функції хребта, що, у підсумку, призводить до стійкої втрати працездатності [6–10]. Тому вкрай важливе отримання достовірної інформації про фізичний розвиток і стан фізичної підготовленості студентів на момент їх скерування в СМГ [11; 13]. Однак, зазвичай, багато науковців вивчають цю проблему лише з погляду поставленого діагнозу. Наразі методика комплексної, системної оцінки стану ОРА студентів та її зміни під впливом фізичного виховання в СМГ на сьогодні практично відсутня, що перешкоджає внесенню своєчасних коректив у хід фізичного виховання.

Уважається, що резервом істотного підвищення ефективності фізкультурно-оздоровчої роботи в СМГ зі студентами з порушеннями в ОРА є розроблення оперативної методики визначення функціонального стану хребта на основі класифікації сполучень порушень в ОРА із захворюваннями інших органів і систем організму [1; 4; 12]. До найбільш ефективних засобів відносять сучасні комп'ютерні технології. Щодо цього інтерес викликають апаратні можливості відеокomp'ютерних реєстраторів просторової організації тіла людини. Зокрема, для оцінки фізичного розвитку студентів доцільно використовувати розроблену нами технологію комп'ютерної діагностики постави із застосуванням відеокomp'ютерного комплексу [8]. Досвід використання такої методики аналізу в практиці фізичного виховання свідчить про те, що технічне оснащення контролю стану ОРА забезпечує високий рівень діагностики в умовах обмеженого часу курсу фізичного виховання студентів СМГ.

Оцінювання функціонального стану ОРА полягає у визначенні стану хребта, опорно-ресорсних функцій стопи м'язового корсета тулуба, а також параметрів фізичного розвитку студентів. Використання запропонованої технології дає змогу здійснювати оперативний та об'єктивний контроль цих параметрів. Об'єктивним обґрунтуванням доцільності включення в моніторинг динамічного вивчення стану ОРА відеокomp'ютерного комплексу є можливість оперативної оцінки ефективності і якості оздоровчих заходів у процесі фізичного виховання. Як доступний засіб моніторингу, вона може бути застосована як при скринінгових обстеженнях значних за чисельністю контингентів студентів СМГ на предмет виявлення дефекту постави й пов'язаних із ним вісцеральних порушень [8; 9]. Результати контролю, відповідно, є основою корекції освітнього та оздоровчого процесу, індивідуалізації фізичного виховання в СМГ згідно з функціональними порушеннями ОРА. Така технологія діагностики постави, оснащена оригінальним програмним забезпеченням автоматизації операцій аналізу й оцінки отриманих даних, дасть змогу інтенсифікувати фізичне виховання студентів СМГ із захворюваннями ОРА та підвищити його дієвість за допомогою об'єктивізації коригувальних засобів.

У цьому ракурсі зазначимо, що все більше фахівців зосереджують увагу на потребі збагачення фізичного виховання в СМГ інноваційними засобами [3; 6; 11; 14]. Хоча ці питання є предметом постійних дискусій, під час аналізу літературних джерел не виявлено робіт, у яких би досліджували цей проблемний напрям саме стосовно фізичного виховання студентів із дефектами ОРА.

Уважається, що основним ресурсом інтеграції інноваційних технологій у фізичне виховання СМГ є фахові спеціалісти дисципліни [3; 5; 15]. Саме належний рівень кваліфікації викладачів передбачає оволодіння інформаційно-комп'ютерними технологіями, орієнтування в динамічному спектрі сучасних інновацій та вміння упроваджувати їх у навчальний процес.

Зазвичай, інновації – наслідок намагань розв'язати проблему новим способом, що є підсумком тривалого накопичення й осмислення обсягу знань. Отже, на думку авторитетних науковців, практиків, авторів численних літературних джерел [1; 2; 6; 10; 12; 13], ефективність досягнення результативності упровадження новітніх підходів та фізичного виховання в СМГ загалом полягає, насамперед, у багатофакторності розуміння чинників виникнення порушень ОРА в студентів і вибору найбільш ефективних засобів та форм корекції деформації хребта й стабілізації досягнутої корекції з використанням передових здобутків розвитку галузі.

Нами виявлено низку досліджень з описом новітніх методик відновлення рухової функції хребта [2; 6; 10], проте, вважаємо, що на сьогодні робіт стосовно використання інноваційних методик у фізичному вихованні студентів СМГ із захворюваннями ОРА вкрай мало. Водночас за обмеженого регламенту програмних годин фізичного виховання в СМГ освітніх установ застосування новітніх прогресивних засобів роботи зі студентами із захворюваннями ОРА є ключовим чинником досягнення ефективності в процесі ліквідації відхилень у стані цієї системи. Як вважають спеціалісти [3, 14], такі

інновації повинні бути перманентними й забезпечувати накопичення наукового матеріалу з урахуванням динамічних змін, що відбуваються в розробці новітніх прогресивних методик у корекції ОРА. На думку провідних учених [2; 9; 13; 15], використання й поширення сучасних теорій, методик, технологій корекції ОРА з урахуванням психофізичних особливостей студентів, обумовлених порушеннями в стані хребта, засобами фізичного виховання є чинником забезпечення якісного покращення цього процесу.

У відомих наукових працях постійно ведеться пошук оптимальної побудови занять фізичним вихованням в СМГ зі студентами, котрі мають захворювання ОНР [1; 4; 11–13; 15]. Засобами фізичної культури, які використовуються при порушеннях ОНР, є коригувальні фізичні вправи, загальнорозвивальні та спеціальні вправи; вправи на рівновагу й у рівновазі; дихальні вправи; елементи спорту й лікувальної фізкультури, на основі яких пропонуються авторські програми занять у СМГ [1; 2; 4–6, 13–15]. З урахуванням наукових здобутків у цьому напрямі, оптимізації фізичного виховання зі студентами із захворюваннями ОРА може бути досягнуто за допомогою індивідуалізації та диференціації цього процесу з урахуванням характеру змін в ОНР. Провідну роль у його організації повинне відігравати особистісно орієнтоване фізичне виховання, що забезпечує корекцію деформації хребта за рахунок зменшення його викривлення, покращання функціонального стану м'язового апарату, адаптованого до досягнутих змін у формі хребта.

Проте, аналізуючи наявні наукові здобутки, доводиться констатувати, що в них відсутнє системне обґрунтування змісту фізкультурно-оздоровчих занять зі студентами із захворюваннями ОНР, з урахуванням патологічних змін і зумовлених ними морфофункціональних характеристик хребетного стовпа. В основі функціональних змін в ОРА – зміни просторового розташування біолонок хребта, унаслідок чого він не витримує навантажень і в найбільш ослаблених місцях деформується та викривляється. Ліквідувати такі порушення найчастіше (за рідкісними винятками) можливо, використовуючи спеціальні фізичні вправи. Їх дія спрямована на створення та підтримку компенсацій анатомічних порушень, насамперед на рівномірний розвиток та зміцнення м'язів спини. Раціональним використанням спеціальних вправ можна домогтися стабілізації процесу деформації, зняття болю в м'язах і суглобах та підвищення можливостей усього ОРА [6; 8–10].

На сьогодні вкрай мало рекомендацій щодо застосування спеціальних фізичних вправ у СМГ, спрямованих на формування та корекцію постави. Їх умовно поділяють на три групи: вправи для розвитку рухових навичок і зміцнення м'язового корсета; вправи для формування правильної постави; спеціальні коригувальні вправи. В їх основі – стимуляція власної активності м'язів хребта [8]. Основний недолік вправ, які пропонуються до використання в навчальному процесі СМГ, – неточна цільова спрямованість їх біомеханічних впливів, мала фізична (механічна) потужність цілеспрямованих дій (навіть якщо вдасться їх біомеханічно правильно зорієнтувати) і мала загальна інтенсивність циклу занять. Щоб інтенсифікувати дію вправ такого типу, фахівці радять використовувати додаткові обтяження. Як уважають [1; 2; 5; 10], на основі підсумків перманентного контролю за динамікою функціонального стану ОРА, відбувається корекція специфічних педагогічних завдань, вибір найбільш ефективних спеціальних фізичних вправ й адекватних методів фізичного виховання на кожному окремому занятті.

У сучасній науково-методичній літературі існує низка спроб створити авторські програми із фізичного виховання, орієнтовані на корекцію й профілактику функціональних порушень ОРА в студентів, спрямовані на підвищення якості навчальної діяльності в СМГ. Зокрема, заслуговує на увагу авторська програма корекції стану ОНР у студентів із застосуванням комп'ютерної інформаційної системи, програми із використанням методик ЛФК, елементів різних видів спорту, йоги, пілатесу тощо [1; 2; 6; 12; 13; 15].

Однак, на наше переконання, дослідження в цьому напрямі не досягли належного рівня, мають розрізнений характер, не об'єднані в цілісну систему, що ускладнює їх реалізацію та є одним із резервів підвищення їхньої якості. Зокрема, при формуванні методології цих програм не повною мірою ураховуються біогеометричний профіль і біостатичні показники постави. Деякі пропоновані підходи мають лише утилітарний характер та не сприяють комплексному виконанню оздоровчих завдань фізичного виховання в СМГ. Питання, пов'язані з впливом навчально-тренувальних занять на поставу, висвітлені недостатньо. Пропонується застосовувати вправи без диференційованого обліку особливостей ОРА й без аналізу змін у фізичному розвитку студентів. Це вимагає доопрацювання у визначеному напрямі, а саме розробки змісту регламентованих і варіативних засобів фізкультурно-оздоровчих занять, визначення межі тренувальних навантажень та їх розподілу в структурі річного циклу з урахуванням динаміки функціональних змін в ОРА студентів тощо.

Нині, за ускладнення завдань фізичного виховання, фахівці все частіше звертаються до інноваційних технологій, зокрема методів комп'ютерного програмування й моделювання рухів людини та фізичних вправ [1; 7; 8]. Загалом, на думку спеціалістів [1; 3; 6; 8; 13], інтеграція інноваційних

технологій у фізичне виховання студентів призводить до суттєвих змін його змістової й процесуальної складових частин, детермінує модернізацію традиційної системи фізичного виховання, розробку нової методичної системи, яка становить теоретичні та методичні засади навчального процесу.

Отже, проведений аналіз технологій фізкультурно-оздоровчих занять у СМГ зі студентами із захворюваннями ОРА як об'єкта упровадження інновацій засвідчив відсутність параметрів і критеріїв інноваційності, а також самого процесу розробки педагогічних технологій, що зумовлює потребу наукового пошуку в цьому напрямі.

У низці досліджень наголошено на доцільності упровадження інноваційних технологій у розширення рухових можливостей ОРА за рахунок раціональної організації рухової активності студентів у термін навчання у ВНЗ [4; 12; 13]. Будь-яке відхилення в параметрах функціонування ОРА, зазвичай, призводить до зниження рухової активності, порушення взаємодії організму з навколишнім середовищем і, як наслідок цього – до порушень у стані здоров'я студентів. Уважається, що основний чинник захворювань ОРА – гіподинамія, яка призводить до гіпотонії й гіпотрофії м'язів та, відповідно, посилення фронтальних фізіологічних вигинів хребта й формування сколіозу [6; 8–10].

Доведено, що рівень рухової активності в студентському віці значною мірою обумовлений не віковими потребами в ній (кінезіфілією), а організацією фізичного виховання у ВНЗ, залученням студентів до організованих і самостійних занять у позаакадемічний час [4; 12; 13]. Комплексна програма з фізичного виховання, прийнята в Україні, крім обов'язкових академічних занять передбачає факультативні заняття та фізичні вправи в режимі дня [15]. Але навіть за найсприятливіших умов на практиці більшість ВНЗ, тим паче у світі нинішнього поступу подій, щодо скорочення обсягів фізичного виховання у вищих освітніх закладах, не в змозі забезпечити необхідний обсяг рухової активності студентів СМГ. Отже, фактично спеціально організована рухова активність обмежується 3–4 годинами на тиждень в основній масі студентів, що становить близько 30 % гігієнічної норми. Окрім того, експериментально доведено [1; 2; 9; 13], що і заняття в кількості двох разів на тиждень є неефективними в корекції патологічних станів ОРА. Отже, академічні заняття згідно з державною програмою з фізичного виховання у ВНЗ дають змогу лише частково стабілізувати темпи прогресування порушення в ОРА.

Науковою проблемою в окресленому напрямі є пошук способів залучення студентів із захворюваннями ОРА до систематичних занять фізичною культурою. Це залежить, насамперед, від навколишнього середовища, суспільства, батьків, друзів та їхнього ставлення до фізичного виховання. На цей час виявляються неідеальними запропоновані способи розв'язання проблем дефіциту рухової активності студентів [8]. Тому потрібно акцентувати увагу на питаннях забезпечення дієвості занять фізичними вправами зі студентством, розробці спеціалізованих методик корекції порушень ОРА в процесі самостійних занять. Комплексне використання цілеспрямованих педагогічних дій повинно забезпечити включення фізичної культури в стиль життя студентів із захворюваннями ОРА для досягнення оптимального рівня фізичної активності.

У цьому сенсі зазначимо, що успішність залучення молоді визначається й повнотою отриманих теоретичних знань щодо захворювань в ОРА та можливостями їх корекції. Курс фізичного виховання в СМГ передбачає формування належного рівня фізкультурної освіти й, зокрема, засвоєння спеціальних фізкультурних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для ефективної компенсації рухових дефектів, спричинених порушеннями в хребті, і покращення загального функціонального стану організму студентів [12]. Значення теоретичних занять велике, тому що в низці випадків це єдиний шлях для викладу студентам потрібних знань. На сьогодні спеціальної технології формування змісту фізкультурної освіти, що передбачає оволодіння студентів спеціальними знаннями щодо набуття навичок усунення дефектів ОРА, нами не виявлено. Водночас, беззаперечно, фізкультурно-оздоровча освіта – вагомим джерелом забезпечення істотного підвищення якості та рівня освіченості студентів із питань покращання стану здоров'я за допомогою усунення наявних відхилень у стані ОРА та ролі занять фізичною культурою у цьому процесі [4; 13; 15].

І, нарешті, для інтегрованої оцінки ефективності фізичного виховання студентів із порушеннями в ОРА, визначення того, наскільки досягнуто її цілі підготовки, а також виявлення чинників невідповідного рівня підготовленості та практичного виконання завдань, потрібно здійснювати комплексну діагностику стану ОРА поряд із тестуванням рівня психофізичної підготовленості студентів. До сьогодні такий підхід у працях із досліджуваного питання не застосовувався.

Висновки. Аналітичний конструктивний аналіз функціонування фізичного виховання дав підставу з'ясувати основні аспекти фізичного виховання студентів із порушеннями в ОРА, які займаються в спеціальних медичних групах в освітніх закладах. За результатами проведеного дослідження установлено:

– підкреслюючи підвищену увагу фахівців до методики корекції ОРА у фізичному вихованні студентів СМГ, відзначимо потребу доопрацювання певних аспектів цього процесу: діагностичних, організаційних, методичних з урахуванням сучасних інноваційних трансформацій галузі;

– наявність суперечностей між об'єктивною необхідністю в зміцненні здоров'я студентів СМГ із порушеннями в ОРА, підвищенням якості навчальної діяльності й реальною недостатньою практикою використання оздоровчої фізичної культури в цьому процесі;

– варіативність відхилень у стані ОРА зумовлює потребу переходу від уніфікованого методичного підходу в організації фізичного виховання студентів із захворюваннями ОРА до індивідуально-диференційованої побудови навчального процесу на підставі урахування особливостей функціональних порушень ОРА;

– кількість ефективних методичних розробок, які забезпечують ефективну корекцію ОРА в процесі фізичного виховання студентів СМГ, – дуже незначна, що вимагає глибокої наукової розробки;

– необхідність формування змісту спеціальної фізкультурної освіти, якість якої виступає як інтегрований підсумок усієї організації навчально-виховного процесу фізичного виховання студентів із порушеннями в ОРА.

Перспективи подальших досліджень полягають у диференціації рекомендованих методик для студентів СМГ із захворюваннями ОПР у процесі фізичного виховання.

Джерела та література

1. Бичук О. І. Біомеханічний контроль постави школярів у процесі фізичного виховання : автореф. дис. ... канд. фіз. вих. : [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О. І. Бичук. – Львів, 2001. – 19 с.
2. Грейда Н. Б. Корекція постави підлітків засобами фізичної реабілітації / Н. Б. Грейда, О. С. Грицай, В. У. Кренделева // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2011. – № 4. – С. 119–123.
3. До питання використання інформаційних технологій в процесі фізичного виховання студентської молоді / Н. А. Колос, І. Й. Малинський, В. В. Яременко, О. В. Ніконов // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінницького держ. пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2011. – Вип. 12, т. 1. – С. 193–197.
4. Жмыхова А. Ю. Коррекционная направленность физической подготовки студентов специальной медицинской группы на основе их морфофункциональных особенностей : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Жмыхова Алевтина Юрьевна. – М., 2010 – 219 с.
5. Зайцева Г. А. Дифференцированный подход к студентам с нарушениями осанки в учебно-тренировочном процессе по физическому воспитанию : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теория и методика физ. воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физ. культуры» / Г. А. Зайцева ; МПУ. – М., 1992. – 23 с.
6. Карплюк Р. До питання профілактики й корекції функціональних порушень опорно-рухового апарату дітей та студентської молоді в процесі фізичного виховання / Р. Карплюк // Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки. – Серія : Фізичне виховання. – Луцьк, 2015. – Вип. 19. – С. 22–27.
7. Кашуба В. А. Анализ использования здоровьезберегающих технологий в процессе физического воспитания студенческой молодежи / В. А. Кашуба, С. М. Футорный, Е. В. Андреева // Теория и методика физической культуры. – Алматы, 2012. – № 1. – С. 73–81.
8. Кашуба В. А. Биомеханика осанки / В. А. Кашуба. – Киев : Олимп. лит., 2003. – 260 с.
9. Кашуба В. А. Профилактика и коррекция нарушений пространственной организации тела человека в процессе физического воспитания : монография / В. А. Кашуба, Адель Бен Жедду. – Киев : Знання України, 2005. – 158 с.
10. Кашуба В. А. Коррекция нарушений осанки школьников в процессе адаптивного физического воспитания. : монография / В. А. Кашуба, Зияд Насраллах. – Киев : Олимп. лит., 2008. – 223 с.
11. Корягин В. М. Методологические положения дифференциации физического воспитания студентов специальных медицинских групп вузов / В. М. Корягин, О. З. Блавт // Теоретические и методологические проблемы современного образования : материалы IX Междунар. науч.-практ. конф. – М., 2012. – С. 87–89.
12. Корягин В. М. Фізичне виховання студентів у спеціальних медичних групах : навч. посіб. / В. М. Корягин, О. З. Блавт. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 488 с.
13. Матвеева Т. В. Комплексная методика физического воспитания студентов специальной медицинской группы со сколиозом : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теория и методика физ. воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физ. культуры» / Т. В. Матвеева. – Тула, 2011. – 153 с.
14. Ретивых Ю. И. Применение комплексной методики коррекции нарушений опорно-двигательного аппарата у студентов / Ю. И. Ретивых // Физическое воспитание и спорт в системе образования как фактор физического и духовного оздоровления нации : материалы Междунар. науч.-практ. конф. / БГУФК. – Минск, 2009. – Т. 2. – С. 536–539.
15. Физическое развитие студентов и совершенствование физического воспитания в вузе / под ред. Е. Д. Грязева, М. В. Жукова, О. Ю. Кузнецова, Г. С. Петрова. – М., 2012. – 72 с.

Анотації

Розглянуто питання устрою та функціонування фізичного виховання студентів із порушеннями опорно-рухового апарату в спеціальних медичних групах вищих освітніх закладів. Завдання роботи – на основі теоретичного аналізу даних спеціальної літератури з'ясувати чільні засади змісту фізичного виховання студентів із порушеннями опорно-рухового апарату. Установлено та систематизовано ключові теоретичні й практичні аспекти організації цих занять в умовах ВНЗ. Окреслено та детерміновано базові чинники забезпечення

ефективності занять фізичним вихованням із цими студентами в спеціальних медичних групах і виокремлено дискусійні моменти досліджуваного питання.

Ключові слова: студент, фізичне виховання, опорно-руховий апарат, спеціальна медична група.

Виталий Кашуба. Содержательный компонент физического воспитания студентов с нарушениями опорно-двигательного аппарата в специальных медицинских группах. Рассмотрены вопросы построения и функционирования физического воспитания студентов с нарушениями опорно-двигательного аппарата в специальных медицинских группах высших образовательных учреждений. Задача работы – на основе теоретического анализа данных специальной литературы определить главные принципы содержания физического воспитания студентов с нарушениями опорно-двигательного аппарата. Установлены и систематизированы ключевые теоретические и практические аспекты организации этих занятий в условиях вуза. Определены и детерминированы базовые факторы обеспечения эффективности занятий по физическому воспитанию с этими студентами в специальных медицинских группах и выделены дискуссионные моменты исследуемого вопроса.

Ключевые слова: студент, физическое воспитание, опорно-двигательный аппарат, специальная медицинская группа.

Vitaly Kashuba. The Substantial Components of Physical Training of Students' in Special Medical Groups with Disorders of the Musculoskeletal System. The questions build and operation of physical training of students' in special medical groups with disorders of the musculoskeletal system in universities. is considered. The task of the work – the main principles of the content of physical education of students with disorders of the musculoskeletal system to find out on the basis of theoretical analysis of literature data. Based on the theoretical analysis and experimental verification the key theoretical and practical aspects of the organization of these activities in the conditions of high school the established and systematized. The key factors to ensure the effectiveness of training with these students in special medical groups and discussion points are highlighted in this perspective the determined and is determined.

Key words: student, physical education, musculoskeletal, special medical group.